

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VI. An consensus incopulam sit de essentia matrimonii?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

ARTICULUS VI.

An consensus in copulam sit de essentia matrimonij?

S. I.

Præmittitur quod serè apud omnes est certum, & sententia Gratiani rejicitur.

Gratianus cap. Quod autem & cap. Institutum 27. quæst. 2. affirmat non modò consensum in copulam, sed & copulam ipsam esse partem essentialem matrimonij, sine qua nullum matrimonium, etiam de præsententi expressum, esset validum; unde ex hoc inferit, liberum esse conjugum ante copulam à viro discedere, & alteri nubere. Idem docuerat olim Julianus, ut testatur D. Augustinus lib. 5. contra ipsam cap. 9. his verbis: Iam verò de Ioseph, cuius Mariam teste Evangelio conjugem dixi, multa diu disputas contra sententiam meam, & conaris ostendere, quia concubitus defuit, nullo modo fuisse conjugiam, ac per hoc secundum te, cum desisterint concumbere conjuges, iam non erunt conjuges, & divorcium erit illa cessatio. Quod ne contingat, agant sicut possunt decrepiti quod iuvenes agebant, & ab hoc opere ne effretur atate corporibus parcant. Non se cogitent quantum ad libidinis attinet incentiva, fuisse, ut possint conjuges permanere.

Hæc sententia, seu potius error, communiter rejicitur à Theologis: Primò, quia cum Luce 1 & Matth. 1 Ioseph vocetur vir B. Virginis, & B. Virgo conjux ejus, fuit inter ipsos verum matrimonium, & tamen de fide est quòd non fuerit copula carnalis actus inter ipsos, cum uterque virginitatem Deo voverit. Item protoparentes in paradiso fuerunt veri conjuges, antequam se carnaliter cognoscerent, ut definit Bonifacius VIII. cap. unico de voto in 6. & colligitur ex verbis illis Adæ Genes. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea, &c. Quamobrem relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ; & erunt duo in carne una. Et ex Christi verbis Matt. 19. Quod Deus conjunxit, homo non separet: conjunxit enim Deus eos in paradiso, dum illos masculum & feminam creavit, accedente mutuo eorum consensu.

Secundò, quia Ecclesia verum matrimonium agnoscit ante ullam carnalem copulam, cum Tridentinum sess. 24. can. 6. definiat, posse matrimonium ratum, non consummatum, solemniter Religionis professione dirimi, subindeque ante carnalem copulam, quæ dicitur consummari, verum ac validum esse supponat.

Favent etiam SS. Patres: Ambrosius enim de instit. virginis sic ait: Non desolato virginis statu facit conjugium, sed pactio conjugalis. Quam Ambrosii sententiam, sub aliis terminis expressit Ulpianus L. Cum fuerit, ff. de condit. & demonstrat, dicens: Nuptias non concubitus, sed consensus facit. Augustinus lib. 1. de aupt. & concup. cap. 11. Quibus (inquit) placuit ex consensu ab usu carnalis concupiscentia in perpetuum continere, absit, ut inter illos vinculum conjugale rumpatur; imò firmitus erit, quòd magis ea pacta secum inierint, quæ charius concordiusque servanda sunt, non voluptuariis corporum nexibus, sed voluntariis affectibus animorum. Item lib. 23. contra Faustum cap. 8. docet inter

Dices: Contractus conditionales, purificati conditione, absque novo contrahentium consensu, statim purificantur, & in absolutos transcunt; hæc venditio ff. de contrah. empt. Conditionales venditiones tunc perficiuntur, cum impleta fuerit conditio. Et l. potior ff. qui potiores: Cum semel conditio extitit, perinde habetur, ac si illo tempore quo stipulatio interposita est, sine conditione facta esset. Ergo etiam matrimonium sub conditione de futuro celebratum, adimpletâ conditione, statim fit validum absque novo consensu.

Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam & paritatem; Matrimonium enim, cum sit perpetuum, & perineat ad eos contractus qui traditione perficiuntur, non purificatur solo conditionis eventu, sed ob sui excellentiam, supra reliquos contractus exigit consensum perfectissimum & liberissimum, qualis non est conditionatus.

Dico tertio, Matrimonium contractum sub conditione turpi, substantia matrimonij non adveniente, ut si formicata fuerit, si alterius prolem impediverit, validum est.

Probat: Quando conditio non impedit consensum in substantia matrimonij, ipsum non irritat: Sed conditio turpis non adversa substantia matrimonij, non impedit consensum in substantia matrimonij, ut de se patet: Ergo ipsum non irritat.

Quæres, an teneantur contrahere & celebrare matrimonium, qui sponsalia sub tali conditione contraxerunt?

Respondeo quòd etsi ante talem conditionem adimpletam, contrahentes sponsalia ad matrimonium celebrandum non obligentur, obligantur tamen eâ adimpletâ. Sicut mandans, sub certa mercede paciscens cum mandatario, pro re illicita patranda, ante executionem tenetur mandatum revocare, & mandatarius mandatum non exequi; eo tamen adimpleto, tenetur mandans in conscientia mercedem solvere, non quidem ratione patrat peccati, sed laboris impensis.

Dico quartò, Matrimonium initum sub conditione impossibili, invalidum esse in foro conscientia, quamvis in foro externo præsumatur validum.

Prima pars patet, non valet enim in foro interno matrimonium sub conditione iniqua, nisi conditio stet: At conditio de impossibilitate non potest, cum sit impossibilis. Ergo nec matrimonium initum sub conditione impossibili. Idem dicendum de conditione repugnante matrimonio, unde iste contractus invalidus est, Accipio te in uxorem, si prius re sepelieris, quia supponit matrimonium perficiendum esse post mortem, quod repugnat. Et iste: Accipio te in conjugem, si totâ vitâ tuâ non mentiaris; quia hæc quoque conditio non ponitur ante finem vitæ, supponitque matrimonium post mortem contrahi.

Secunda verò pars conclusionis constat ex Gregorio IX. cap. ultimo de conditionibus appositis, ubi sic loquitur: Si conditiones appositæ matrimonio, turpes aut impossibiles fuerint, debent propter favorem ejus, pro non adjectis haberi, scilicet in foro externo; quia nimirum nemo præsumitur aut velle peccare, aut in re adgredi gravi & sanctæ velle nugari, ac suum actum reddere irritum.

inter B. Virginem & S. Joseph exstitisse conjugium, non concubitu, sed affectu, non commixtione corporum, sed copulatione, quod est charius, animorum, & hoc exemplo magnifice inlinuatur fidelibus conjugatis, etiam servato pari consensu, posse permanere, vocarique conjugium, non commixto corporis sexu, sed custodito mentis affectu, inquit lib. 2. de consensu Evangelistarum cap. 1.

125. Ratio etiam suffragatur: Usus enim Matrimonij est quidam actus & operatio ejus: Sed actus & operatio, cum significetur ut egrediens ab agente, presupponit essentiam agentis jam constitutam, ut patet in motu deorsum lapidis, presupponente essentiam lapidis jam constitutam: Ergo copula carnalis, quæ est usus Matrimonij, ipsum jam constitutum supponit, subindeque pars essentialis illius esse nequit. Idque verum est de Matrimonio non solum ut est in officium naturæ, sed etiam quatenus est Sacramentum: cum enim contractus naturalis eleve-
tur ad rationem Sacramenti, si vera ratio & essentia contractus naturalis reperitur in Matrimonio ante consummationem illius, vera etiam ratio & essentialis talis Sacramenti reperitur ante consummationem Matrimonij. Adde quod Sacramentum Matrimonij dat gratiam ad hoc ut conjuges recte Matrimonio utantur: Sed actus ad quem Sacramentum dat gratiam, non est de essentia talis Sacramenti, ut patet in Sacramento Ordinis; actus enim consecrandi, ad quem dat potestatem & gratiam, non est de ejus essentia: Ergo pariter copula carnalis, quæ est usus Matrimonij, non est de essentia Sacramenti.

126. Denique confutari potest Grati sententia ex absurdo & inconvenienti quod sequitur ex illa: Si enim copula carnalis esset pars essentialis Matrimonij, sequeretur Matrimonium non elevari ad dignitatem Sacramenti, neque gratiam sanctificantem conjugibus conferri nisi in ipso actu carnalis copulæ: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud. Sequela Majoris probatur. Tunc solum Matrimonium ad dignitatem Sacramenti elevaritur, & gratiam sanctificantem conjugibus confert, cum perficitur contractus matrimonialis: Sed juxta Gratianum, contractus matrimonialis ipso carnalis copulæ actu perficitur: Ergo juxta hujus Authoris principia, Matrimonium non elevaritur ad dignitatem Sacramenti, neque gratiam confert, nisi in ipso actu carnalis copulæ. Quod est contra Florentinum in Decreto Eugenij, ubi causam efficientem Matrimonij, ut Sacramentum est, ait esse consensum, per verba de presenti expressum: non igitur ex Concilio fit Sacramentum per copulam.

§. II.

Aliqua objectiones solvuntur.

127. Contra præcedentem doctrinam obijciuntur in primis quædam sanctorum Patrum testimonia, quæ Grati sententiæ favere videntur: Ambrosius enim lib. de instit. virginum cap. 8. & in epist. 66. & Hieronymus in commentariis super Oseam cap. 4. dicunt Matrimonium initiari in conjunctione, perfici vero in corporum commixtione. Ex quo idem Hieronymus in libro adversus Helvidium infert, non fuisse verum Matrimonium inter B. Virginem & S. Josephum, & Mariam in Evangelio dici uxorem Josephi, mo-

re Scripturarum, quæ uxorem frequenter appellat, quæ tantum est desponsata: Contra inquit audieris, suspicio tibi non habetur, sed recordare consuetudinis Scripturarum, ut quædam verba, & ipsa vocentur uxores. Deum autem nus relatus à Gratiano cap. Non est datum 27. quæst. 2. ait mulierem illam non pertinere ad Matrimonium, cum qua commixtio facta non docetur fuisse.

Quidam Authores apud Bellarminum lib. de Matrim. cap. 5. ut ab his authoritatibus se defendiant, docent copulam carnalem esse partem integram Matrimonij, tam ut constitutus, quam ut Sacramentum est, hinc quædam dem perfectum essentialiter, sed non integraliter: Sicut Sacramentum Penitentiae ante perfectam satisfactionem à Confessario impenditur, est perfectum essentialiter, non integrale, cum adhuc ei ad integritatem substantialem desit pars integralis satisfactionis.

Verum hæc sententia, quam non improbat Bellarminus, ceteris Theologis displicet, & merito: Quod enim est pars integralis Sacramenti, debet habere aliquem effectum sacramentalem ex opere operato; quemadmodum satisfactio causat ex opere operato remissionem poenæ, & in sententia D. Thomæ, augmentum gratiæ, ut in Tractatu de Penit. disp. 13. artic. 4. tenentem est: Sed copula carnalis, nec augmentum gratiæ, nec alium effectum sacramentalem causat ex opere operato: Ergo non est pars integralis Sacramenti Matrimonij. Hæc ergo solutio præterminata.

Dicendum est SS. Patres citatos, dum aliter Matrimonium perfici in corporum commixtione, non loqui de perfectione Matrimonij essentiali, vel integrali, sed duntaxat accidentali, quæ attenditur secundum usum & operationem, cum enim carnalis commixtio sit quædam operatio sive usus Matrimonij, per quod facilius ad hoc datur, est quædam perfectio accidentalis illius, ut docet S. Thomas hic quæst. 42. artic. 2. Summe liter quando iidem SS. Patres dicunt Matrimonium inter Mariam & Joseph non fuisse perfectum, loquuntur de perfectione accidentali Matrimonij, non vero de essentiali & integrali. Cuius verò non dubium falso refertur à Gratiano ex D. Augustino, apud quem non extat, ut bene advertunt Censores Grati.

Obijciuntur secundo illud est de essentia Matrimonij, saltem ut Sacramenti, ratione cuius habet significationem sibi propriam & essentiali: Sed hanc non habet Matrimonium nisi ratione copulæ carnalis: Ergo copula carnalis est de essentia Matrimonij. Major præter, Minor probatur: Matrimonium est essentialiter signum expressivum unionis Christi cum natura humana, & cum Ecclesia: Sed talis conjunctio non significatur per Matrimonium, nisi ratione copulæ carnalis, ut docet Leo Papa citatus à Gratiano can. Cum societas 27. quæst. 2. his verbis: Cum societas nuptiarum sit a initio instituta sit, ut præter sexum communem non haberet in se Christi & Ecclesia Sacramentum, & item in cap. Debitam, de bigamia, dicitur expresse, conjugium illud quod non est commixtione corporum consummatum, non pertinere ad illud conjugium designandum quod inter Christum & Ecclesiam, per Incarnationis mysterium est contractum: Ergo Matrimonium non habet significationem sibi propriam & essentiali, nisi ratione copulæ carnalis, ratione cuius fit conjunctio

testate humana indissolubile, cum tamen ante A
copulam, cum careat prædicta significatione,
possit solemniter Religionis professione dissolvi,
ut constat ex dicendis disputatione sequenti.

131 Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, & ad illius probationem, nego Majorem: Significatio enim essentialis Sacramenti debet esse practica, cum Sacramentum sit essentialiter signum practicum: in Sacramento verò matrimonii significatio unionis Christi cum natura humana & cum Ecclesia, non est practica, sed merè speculativa, bene tamen significatio gratiæ conjugentis conjuges per mutuam dilectionem; unde ista quidem significatio est Sacramentum matrimonii essentialis, illa verò merè accidentalis.

Addo locum Leonis Papæ corrupte & infideliter à Gratiano referri: quasi dixerit: Cum societas nuptiarum ita à principio sit instituta, ut præter conjugationem sexuum, non habeat in se nuptia conjugationis Christi & Ecclesiæ Sacramentum. Cum potius Leo Epist. 90. alias 92. ad Rusticum cap. 4. ex qua verba illa desumpta sunt dicat: *Ve præter sexuum conjugationem, haberet in se Christi & Ecclesiæ Sacramentum.*

132 Obijciunt tertio: Si quis post votum simplex Religionis contrahat matrimonium, animo ingrediendi Religionem, ante consummationem, istud matrimonium non est Sacramentum, siquidem non confert gratiam, quia nunquam debet habere actum ad quem datur gratia Sacramentalis: Ergo sine consummatione matrimonium non habet omnia sibi essentialia.

133 Respondeo negando Antecedens, & probationem ei adjunctam; sicut enim qui intendit nunquam exequi Ordines quos suscipit, verè tamen recipit potestatem Ordinis, per se & ex natura sua ordinatam ad executionem, ita similiter in matrimonio de quo procedit obiectio, contrahens verè recipit gratiam ex natura sua ordinatam ad utendum matrimonio, licet per accidens & ex intentione contrahentis, non ordinetur tale matrimonium & gratia Sacramentalis ad copulam carnalem.

§. III.

Relatio sententiæ, principalis difficultas duplici conclusionem resolvitur.

134 Quamvis actualis copula non sit de essentiali matrimonii, nec ad ejus valorem necessariò requiratur, ut contra Gratianum ostendimus, & unanimi ferè consensu Theologi docent, certum est, & in eo omnes conveniunt, aliquem consensum in copulam, ad essentialiam & valorem matrimonii necessarium esse; quia cum matrimonium naturà sua ordinetur ad procreationem proles, & copula sit necessarium medium ad proles procreationem, nequit substantia matrimonii consistere, excluso omni consensu ad copulam. Verum qualis ad valorem & essentialiam matrimonii requiratur vel sufficiat consensus in copulam, difficile explicari potest; unde circa hoc triplex est Theologorum sententia.

Prima asserit, ad verum & perfectum matrimonium, necessarium esse explicitum consensum in copulam carnalem. Hanc sententiam, ut Gratiani opinionem ab erroris nota vindicet, probabiliter defendendam suscipit Michael Medina lib. 1. de sacrorum hominum continentia,

Tom. V.

cap. 61 & sequentibus. Ex qua infert, inter B
Virginem, & S. Josephum, non intercessisse verum matrimonium, sed tantum sponsaliticum, idque conatur probare Hieronymi testimonio paragrapho præcedenti relato & explicato. Secunda docet, neque explicitum neque implicitum consensum in copulam ex parte contrahentis, ad essentialiam & valorem matrimonii requiri, & ait ad illud sufficere consensum implicitum in copulam, ex parte ipsius contrahentis matrimonialis. Ita Sanchez, Pontius, Amicus, & plures ex Recentioribus. Tertia verò quæ communior est, & videtur probabilior, existimat ad essentialiam & valorem matrimonii sufficere & requiri consensum implicitum in copulam, non solum ex parte contrahentis, sed etiam ex parte contrahentium.

Dico ergo primò, ad essentialiam & valorem 135
matrimonii, non requiri consensum explicitum in copulam, sed sufficere implicitum. Ita D. Thomas hic quæst. 48. art. 1. ubi dicit, consentire in matrimonium, idem esse ac consentire in carnalem copulam, implicite, non explicitè: non enim debet intelligi, nisi sicut implicite continetur effectus in sua causa; quia potestas carnalis copula, in quam consentitur, est causa carnalis copula, sicut potestas utendi re sua, est causa usus. Et 3. part. quæst. 29. art. 2. in corp. asserit, omnino verum fuisse matrimonium Virginis matris Dei & Ioseph, quia uterque consentit in copulam conjugalem (id est vinculum conjugale) non autem expresse in copulam carnalem, nisi sub conditione, si Deo placeret. Item in 4. dist. 30. quæst. 2. art. 1. quæstionem 2. ad 1. Dicendum (inquit) quod copula carnalis cecidit implicite sub consensu B. Virginis, sicut actus implicite continetur in potentia potentia autem ad carnalem copulam non contrariatur virginitati, nec diminuit aliquid de puritate ipsius, nisi ratione actus, qui quidem nunquam fuit in proposito Beata Virginis, sed erat jam certificata, quod actus nunquam sequi deberet. Itaque juxta D. Thomam ad contrahendum validè matrimonium, non est necessarium, ut conjuges consecrantur explicitè in copulam, volendo eam exercere, sed possunt habere contrarium propositum, & votum nunquam eam exercendi, sicut habuit B. Virgo. Ratio est, quia ut paragr. 1. contra Gratianum docuimus, copula carnalis non est de essentiali matrimonii, sed tantum est usus potestatis per illud acceptæ: Sed potestas ab usu separari potest, & accipi potestas ad usum, sine voluntate unquam illam exercendi, imò etiam cum expressa voluntate contraria; Ergo consensus explicitus in copulam carnalem non est de essentiali matrimonii.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio, hoc exemplo: Sicut in fundo v. g. duplex dominium 136
distingui solet, alterum proprium ac directum, alterum utile quoad usum fructum; potestque dominium directum ab utili separari, & unum tradi sine altero, ut contingit quando dominus dat Vassallo agrum in feudum, vel Emphyteusim, tunc enim dominium directum, & supremum sibi retinet, & ad Vassallum seu Usufructuarium transfert usum fructum & dominium utile. Ita in corpore utriusque conjugis quodammodo distingui potest dominium directum à dominio utili, quoad usum copulæ, unumque ab altero separari ex mutuo pacto inter conjuges, concedendo videlicet dominium directum suorum corporum, & denegando dominium utile quoad usum copulæ, sive ad tempus, sive in perpetuum. Et hoc modo B. Virgo

Cccc

se gessit erga S. Iospphum ipsius conjugem; illi enim solum dedit dominium directum corporis sui, non autem dominium utile, sive pluri fructum sui corporis, quoad copulam, sed potius ex mutuo pacto sibi retinuit; unde non consensit explicitè in copulam carnalem, sed implicitè tantum, sicut actus implicitè continetur in potentia, ut loquitur S. Doctor suprà relatus.

137 Confirmatur amplius: Qui cum expresso animo ingrediendi Religionem, ante consummatum matrimonium, contrahit, validè contrahit: At hic consensus explicitum in copulam habere non potest: Ergo ad valorem matrimonii non requiritur consensus expressus in copulam. Minor patet, qui enim contrahit expresso animo ingrediendi Religionem, contrahit cum intentione & voluntate servandi perpetuam castitatem, quæ intentio seu volitio, cum consensu expresso in copulam incompatibilis est. Major vero habetur cap. Commissum, de sponsalibus, ubi Alexander III. suadet cuidam mulieri, quæ iuramentum fidei cuidam sponderat, se illum intra biennium ducturam, & postea facti pœnitens, proposuerat Religionem ingredi, ut propter reverentiam iuramenti, prius matrimonium contrahat, & postea Religionem ingrediatur: At non potuit Pontifex suadere ut matrimonium invalidum faceret: Ergo qui cum expresso animo ingrediendi Religionem, ante consummatum matrimonium contrahit, validè contrahit.

Dico secundò, ad matrimonium, implicitum consensum in copulam ex parte contrahentis necessarium esse.

138 Probatur: Implicitus consensus in copulam ex parte contractus matrimonialis, essentialiam & valorem matrimonii necessarius est, ut docent Sanchez, Pontius, & Amicus, contra quos disputamus: Ergo requiritur etiam consensus saltem implicitus & remotus in copulam, ex parte contrahentis. Consequentia videtur manifestè fieri enim nequit, ut intentio seu tendentia necessaria essentialiter ex parte actus, non sit etiam necessaria ex parte agentis, prout illum exercentis; cum tendentia actus vitalis non sit alia quàm tendentia ipsiusmet agentis sese exercentis circa tale objectum.

139 Confirmatur. Impossibile est, quemquam contrahere matrimonium, & consentire absolute in contractum matrimoniale, nisi consentiat saltem implicitè in omne id quod tali contractui est essentialè; Sed intentio implicita in copulam est essentialis contractui matrimonii, cum matrimonium naturà suà ordinetur ad proles procreationem, & copula sit necessarium mediū ad illam; unde Augustinus lib. 2. de moribus Manich. cap. 18. Nuptia (inquit) ut ipsa nuptiales tabula clamant, liberorum procreandorum causā, materiam, feminamque coniungunt, &c. Ergo impossibile est, quemquam contrahere matrimonium, & in illud consentire absolute, absque eo quod consentiat implicitè saltem in copulam; subindeque hæc intentio, seu consensus implicitus, non solum est necessarius ex parte contractus, sed etiam ex parte ipsius contrahentis; imò videtur esse implicantia in hoc quod dicunt Authores citati, nempe ad essentialiam & valorem matrimonii, necessarium quidem esse consensum implicitum in copulam, ex parte contractus matrimonialis, sed non ex parte ipsius contrahentis.

Obijcies primò contra primam conclusionem; Omnis contractus ad sui validitatem necessarius requirit expressum consensum in objectum circa quod primò versatur: Sed contractus matrimonialis primò & per se versatur circa copulam, cum per se primò & ex natura sua ordinetur ad proles procreationem, ad quam copula medium necessarium est: Ergo matrimonium ad sui validitatem consensum expressum in copulam necessarium requirit.

Respondeo primò, negando Majorem, ad id nullum enim contractum validè incutitum necessarius est expressus consensus in rem circa quam contractus versatur, sed sufficit virtualis & implicitus; hic enim sufficit ad actum humanum, qualem requirunt negotia humana, ut valide peragantur. Constat id tum in eo qui intentionem habet contrahendi juxta leges & consuetudines loci, licet eas ignoret: tum in eo qui sacramentum conficit, sola intentione faciendo quod facit Ecclesia.

Respondeo secundò, data Majori, negando Minorem, objectum enim circa quod per se primò versatur contractus matrimonialis, non est ipsa copula carnalis, sed dominium in corpore conjugum in ordine ad illam; unde illa non explicite sed implicitè tantum continetur in objecto matrimonii, nempe sicut effectus in causa, & usus rei in dominio, seu potestate utendi, quæ ab actuali uti separari potest; imò & conjuges ex mutuo consensu possunt sibi invicem dare dominium directum corporis sui, retinendo sibi dominium utile quoad utrumque copulam, sive ad tempus, sive in perpetuum, ut suprà ostensum est.

Obijcies secundò cum Basilio Pontio contra secundam conclusionem: Non potest negari si nuptiis interire, inter D. Virginem, & S. Ioseph, ut cum intercessisse matrimonium, illudque fuisse ab ea contractum, post emissam votum virginis: Sed tale matrimonium non potuit esse cum consensu in copulam ex parte contrahentis, alioquin B. Virgo peccasset contra votum; quia ut ait Augustinus in libro de bono viduitatis c. 8. & habetur in cap. Nuptiarum bonum, 17. quest. 1. post oblatam Deo virginis per votum, non solum nubere re ipsa, sed etiam velle nubere, damnable est: Ergo ad essentialiam & valorem matrimonii non requiritur consensus in copulam ex parte contrahentis, sed sufficit consensus implicitus ex parte ipsius contractus matrimonialis.

Respondeo primò, falsum esse quod in majori dicitur, vel supponitur, nempe B. Virginem antequam desponsaretur B. Ioseph, & cum illo iniret matrimonium, absolute virginisatem voluisse; siquidem, ut ait S. Thomas 3. part. quest. 28. art. 4. cum tempore legis scriptæ oporteret generationi insistere tam mulieres, quàm viros, quia secundum carnis originem cultus Dei propagabatur, antequam ex illo populo Christus nasceretur, non poterat B. Virgo ita velle contrahere matrimonium, ut absolute excluderet consummationem ejus, atque adeo ut votum virginis absolute emitteret ante desponsationem, sed tantum sub conditione, si Deo placeret. Subdit tamen S. Doctor in resp. ad 1. quod post desponsationem innotuit ei hoc esse Deo acceptum, & consequenter quod absolute votum virginisatem.

tem, antequam ab Angelo annuntiaretur.

147 Respondeo secundo, datā Majori, negando Minorem, & ad probationem ei subjunctam dico, B. Virginem non peccasse contra votum castitatis, contrahendo matrimonium, quia divina revelatione certa erat nullum ex matrimonio virginitati suae præjudicium imminere, ut ait S. Thomas in 4. dist. 30. quæst. 2. art. 1. quæstione 2. ad 3. cujus verba supra concludimus. Aliæ verò mulieres, quæ post votum nubere volunt, peccant contra fidem Deo datam, quia se exponunt evidenti periculo consummandi, danteque marito jus exigendi, tenenturque peccati reddere debitum, nisi ille voto contentus sit, aut simili obligatione sese obstringerit.

146 Obijciens tertio cum eo dem Authore: Ad essentiam matrimonii requiritur tantum, ut sit mutua animorum conjunctio, ad individuum vitæ societatem, cum diversitate sexû: Sed hoc votum reperiri potest in matrimonio contracto, sine ullo ordine & consensu in copulam ex parte contrahentis. Ergo ad essentiam & valorem matrimonii non requiritur consensus in copulam ex parte contrahentis. Major probatur, tum quia matrimonium sic definitur à Magistro tenentiarum: *Matrimonium est veri mulieris conjunctio maritalis inter legitimas personas, individuum vitæ societatem retinens.* In qua definitione nulla fit mentio de copula carnali, vel de ordine ad illam. Tum etiam, quia nihil cogit (inquit Pontus) ut asseramus, non posse esse in conjugio translationem domini corporum ad mutua obsequia utriusque sexû, sine ullo consensu in copulam ex parte ipsorum contrahentium; dominium enim distinguitur ab usu, potestque fieri contractus circa materiam domini, sine ullo ordine ad usum, imò etiam ullo profusus impedito, ut fusc antea declaravimus.

147 Respondeo primo, hoc argumentum nimis probare, & ex illo sequi quædam ex parte contractus necessarium esse consensum in copulam carnalem, sed sufficere consensum in conjunctionem animorum, & amicabilem societatem in diverso sexu: quod si verum esset, non apparet cur jure naturali non posset esse matrimonium inter fratrem & sororem, aut patrem & filiam, seculo omni ordine ad copulam, & intra solum amicabili conjunctione & societate animorum, quod absurdissimum est. Unde

148 Respondeo secundo, negando Majorem, ad matrimonium enim requiritur essentialiter, ut sit mutua conjunctio viri & feminae, in ordine ad procreationem prolis, subindeque in ordine ad carnalem copulam, quæ est medium necessarium ad illam, talisque ordo innuitur per participationem illam maritalis, in definitione matrimonii à Magistro positam. Unde si quis ordinem illum excluderet, non solum juxta ad copulam ullam dante, matrimonium non contraheret, sed contractum diversæ omnino rationis iniret. Per quod patet ad primam probationem Majoris.

Ad secundam verò dico, quod licet dominium corporum quod tibi mutuo conjuges per matrimonium tradunt, ab usu eorum distinguitur, unumquodque ab altero separati possit, ex mutuo pacto inter conjuges, repugnat tamen illos in ejusmodi dominium conferre, quin implicite consentiant in copulam; cum tale dominium corporum matrimonio acquisitum, sit essentialiter jus ad copulam, & ipse in eo, ut effectus in

Tom. P.

A causa contineatur, ut loquitur Sanctus Doctor supra relatus.

Ex dictis intelliges, quod licet matrimonium inter B. Virginem & S. Josephum celebratum, caruerit aliqua perfectione accidentali, nimirum copulâ conjugali, & jure expedito ad illam, fuit tamen perfectum substantialiter, cum nihil ei defuerit ex his quæ ad substantiam matrimonii requiruntur, nempe nec traditio corporum, nec dominium dictum ipsorum, quamvis ex mutuo consensu à dominio utili, quoad usum copulæ, in d. & à consensu explicito in illam, fuerit separatim, item in eo fuit indissolubilis conjunctio animorum, & fides conjugalis perfectissima servata, variaque conjugum obsequia sibi mutuo præstata. Præterea matrimonium illud in suo genere perfectissimum fuit, cum perfectissime affectum fuerit finem ad quem à Deo fuit institutum, qui non fuit proles ex mutuo concubitu susceptio, sed proles Spiritus sancti operante in utero B. Virginis formata procreatio & educatio; nec non alius in mystici occultatio & pudicitia B. Virginis, ac fama, honoris, & integritas virginitatis conservatio & protectio; quod hæc hujus sanctissimi matrimonii præstantiam & dignitatem mirum in modum commendat; cum enim cætera matrimonia ad perdendam & delibendam virginitatem conjugum ordinentur, illud mirabili Dei dispensatione, ad eam conservandam & protegendam institutum fuit, quod bellissime quidam, similitudine ulmi vineam obumbrans, & à solis ardoribus protegentis, expressit, addito hoc lemmate: **PROTEGIT, NON FÆCUNDAT.** Adde potest, quod sicut vinum, quod, teste Apostolo, luxuria iacentium est, in Eucharistia sit virginis tatis germen & remedium contra luxuriam, unde & vinum germinans virginis, à Propheta appellata est matrem, quod est insensibilis virginitatis hostis, ejusque ruina & perditio, in mysterio incarnationis, & in castissimo Josephi & Mariæ connubio, virginitatis columnen, & integritatis protectorem effectum est.

DISPUTATIO V.

De indissolubilitate Matrimonii.

Cum inter matrimonii proprietates, præcipua sit ejus indissolubilitas, & de illa variae ac celebres agitari soleant quæstiones, integram de illa visum est instituere disputationem, ut difficultates illas, eâ quâ par est diligentia & perspicuitate, articulis sequentibus resolvamus.
